

עיוון ביצירתו של שי עגנון

זושא שפירא

צביון הלשון ב"אגדת הספר"

ניתנו לשם גופם עצם אלא לשם משחו נסתה המקופל בהם. שבע פעמים נשנה השם רפאל בפסקה א'. אתה מבחין בחושך, שיחס מיחד מטה-ייחס המחבר לגבור האגדה, עד שאינך יודע לאיזה רפאל סופר מתכוון הוא: לוֹתָה המתקש כמסופר, על ידי כל בעל בית מישראל שהיה עזר על בניים רחמנא ליצלן" וכי' לכתחוב ספר תורה ליתן לו שם ושרהית או הכוונה לגבור האגדה עצמן, כפי שקרה בפרק ד', לאותו רפאל שנאמר עליו, שאשתו מרם, שכבר לא היה בה עוד כוח לבכות על בניים עמדה לפני בלהה בשברון לב' ובכונעה גדולה ובקשה: „אם מצאתי חן בעני אישי ואם על איש טוב לחת את שאלתי ולעשות את בקשתי יכתוב ספר תורה גם לunganנו". והמשפטים „אולי תיתן את לבך רבינו רפאל אחיך לכתחוב ספר תורה — כדי ה' התובה عليك". אל נא נאבדה בזה וכבא רבינו רפאל היקר" אפופים אירונית טראגיית عمוקת. אתה עשי להאוין אל הרמזים הרבבים המתמזדים לך מבין הכללים, לעמוד על הקשרים האירוניים-האיוניים-משמעותם שבין חורה מרובה זו על השם רפאל, שב-מיים שבין חורה מרובה זו על השם רפאל, שב-נא נאבדה" ובין המוטיב המכוסה-המוסווה בשתי מילות התיאור, "בזה ובבא".

פסקה ב' היא מאותן ייחידות נארטטיביות של עגנון, המציגות את דרך עבודתו באמנות הספר. חכליתה היא לשמש אינטראמעץ אפי, מעין אמצעי לשינויו המתוואר. אם תקשיב יפה אל סגנון הדברים, לא יכול להתעלם מן ההשתדרות המשותدل במספר להסתיר את נימות ההתרגשות המרטיטה בין האמלים. משמעות אמנותית לא מעטה

ואני באלפי קולות שיוועה אליך נפשי עמוקקי חי כל הימים וברבות שビルים געלמים ועקללים ברוחה ממרק אליך. (מגילת האש")

לא קל בתחום תחומיות של הפתיחה-האקס-פוזיציה של הספר, "אגדת הספר". פרק א' על שלוש פיסקאוטו מללא תפkick זה. עיקרת של הפתיחה נתון בשתי הפיסקאות הקיזוניות א' ו-ג', ופסקה ב' איננה אלא מסבירה את האמור בפסקה א' בדרך כלל. כשאתה קורא פסקה א' קריאה ראשונה, מדמה אתה ליאוותה מסיחה לפוי תומה ראשיתו של ספר שיעקו גילויו. ביהדות דומה לך כרך כשאתה מגיע לשורה השניה, אל הקטע: „וכל בעל בית מישראל שהיה עזר על בניים רחמנא ליצלן או שמתה עליו אשתו רחמנא ליצלן היה בא אצל רפאל הספר ואומר לו הלא תדע לך ר' רפאל אחיך, מה אנו ומה היינו, קיה קוית כי בני ובני יבאו ואליך שחכתוב להם תפלין, ועתה אתה ואני הולך ערורי ואשתי אשר אמרתינו ימים ושנים אחכה לך שם בעולם העלינו מטה עלי עזבה אותו לאנחות. אולי תיתן את לבך רבינו רפאל אחיך לכתחוב ספר תורה מהווני כדי ה' התובה عليك. אל נא נאבדה בזה וכבא רבינו רפאל היקר. אולי יחון ה' אותו ופועל ידיך ירצה. ורפאל הספר יושב וכותב ספר תורה ליתן להם שם ושרהית בישראל". אך כשאתה חוויר אל פיסקה פותחת זו לאחר סיום קריאת האגדה כולה, נראה לך, כי לא תוכה כבירה. אתה מבחין כי כבר כאן עושה הספר העגנוני מה שברצונו, והדברים לא

עמוד	
113	.
121	.
128	.
135	צומ" — ד"ר יעקב מנצור
143	.
147	.
152	יוסף שח-לבון
155	.
163	.
די שי עגנון	
172	.
179	.
186	.
זכות	
195	יהודיה פרידלנדר
199	.
207	ד' צבי אביאל
נימ. ס. פרץ	
213	.
218	.
222	נפטלי יעקב חבר
224	.
ו-	
נימ. בספר בראשית" / אהובה רון ; תוי של איש החינוך / ד. דניאל פולני ; 227	

מספרן של ה. נמלין וד"ר צ. דנין
ברשות המחברות, ועל כן נתונה
כתה.

ו-

נימ. בספר בראשית" / אהובה רון ;
תוי של איש החינוך / ד. דניאל פולני ;

227

יתברך. החת"יחדו, ואולי גנון לומר, וותו. הוא מטעי מקשר מידותיתן ו' מתבזבז עם עצם חיל מהיות הוא גם גונו נתרה ב' הקדושים והן ב' הקדושים. מערכ נפש י' זה הוא בעל הא גושאו,, „חכמת בתיארו, שהרי אורכו של הפה' אחר פנו ממנה' למספר לעצב שטפונת את בקטע הבא: לבית הכנסתה ה' בתיה תפילה בע דיל אשר שם א' דירה רק חדר א' ומעבר השני ו' ובין התגורר ז' ומבשלה ואופ' הליכות ביתה' מן שיעור ז' המונתו הנפה' עבדות הקודש ריותנו של א' כליו והפצעיו ז' בניגוד ל' ואובדן בתוך חזוייה זו במי' היא חזירה ג' המכريع אותו היישן", העוז וכמה פסיעו טורה". כל ד' העולם הציב הפעלים ז' וגנו' סורגנת וצוף

מןנו. הנפה' האחרון של המשפט מסיים: ,,וקו' שר כתבים לקוגו", ככלומר, משעבך כל ייחידות לבוראו, מכנייע כל עצמותו של רפאל-האדם-תהיי-אי-ג' ביחס. ביחס מושג שיחוי זה על ידי חלוקה הפסיקת לשני חלקים בולטים: המשל והगמשל (השווה כנ"ל). אבל גם כאן בהרצאת המשל משתמש עגנון בדרכו האופיינית: כל אחד מחלקי הפסיקת מכליל פסקוק אחד.شمםעו'ו האוצ'יא-טיבית רבת-פער היא, והיא מכרבת את פתרון החידה של המשל לפניו היגינו אל הנמשל. במח-

צית הראשונה מתנו'ס הפסוק:,, מצאנו השם-רים הסובבים בעיר", שהדים חזקים של האובה-החו'שחת מלפפים אותו, והרי היא השואלה ש:,, את שאהבה נפש ריאתם?"; במחצית השוויה מידחשת האוירעה על ידי מג' הריף של שני חזאי פסוקים רחוקי עניין, לכארה, והפוכי מגמא:,,RAM שלוש אלה לא יתלו לו ויצא ידיו על ראשיו".

נושא זה אהוב על עגנון וייחד בו עניינו ב,,עגנות", אך בעוד שם הנושא מרומו כבר בשם הסיפור גונו והפתיחה-האכسطו'יז'ה שלו תחומייה ברורים, כאן כייסויו מרובה מגילו'. ב,,עגנות" הסתככות הרשות והMRI גלויים, כאן הארשת היא של הסתר פנים. עולם הקדושה איננו סובל שותפות. זמרת בן-אוריה פוסקת לחלו-טיין,, נשבת המן שיריו וקהלו לא נשמע עוד". התמדתו מומחשת על ידי השקעת עצמו במצב של אפס-ידיעה, של אפס-תעו'ה:,, ירד בן-אוריה אל ירכתי הגן וירדם". הוא בורה, איפוא, כיינה מפני ייעודו. גם דינה מודדת בגלו':,, פרשה דינה ידיה ווחפה את הארון. מיד נתה הארון ונפל بعد החלון הפתוח" — ואילו כאן? מרין, שלא כדיינה, כנועה כולה לרשות הקדושה. את המלאכות, שאשה חייבות לעשות לבעלת, היא עושה, כפי שראינו, כדי לייצור מסביבו,, אויר צח ותוהר". הכל פושט בעולמה צורת חולין שלו,, והוא יושב על התורה וכו' — — — וקשר כתבים לקונו". כנייעותו של האדם יכול לרשות הקדושה היבלו'תו הגמורה בה מתוארות בעיקר בפרק ב', אלום היבלו'ות זו יש בה מיסוד האט-ראקציה והאכسطאנסיה יה. היא התפשטות האדם על פני זמנים ודורות, עם שהוא ממשיך על עצמו שפער נפשי-רוחני מאוון הקופות. אווירה זכתה לתורה נוצרת מציגו'ה הכוונות הקדושות, שנות-קספו בהן קורותיה של אומה זו, של מסורותיה, קפלו בהן קורותיה של אומה זו, של מסורותיה, והוא מתייחד עמו, כשם שהוא מתייחד עם שמו.

בביצוע השינוי לשיעור גודלה של הפסיקת (הש-ווה לכואן פרק ז' פיסקה ב'). היא בולטת בכמות טוריה, השווה כמעט למעט במעט טורי שתי הפסיקאות אי-ג' ביחס. ביחס מושג שיחוי זה על ידי חלוקה הפסיקת לשני חלקים בולטים: המשל והגמשל (השווה כנ"ל). אבל גם כאן בהרצאת המשל משתמש עגנון בדרכו האופיינית: כל אחד מחלקי הפסיקת מכליל פסקוק אחד.شمםעו'ו האוצ'יא-טיבית רבת-פער היא, והיא מכרבת את פתרון החידה של המשל לפניו היגינו אל הנristol. במחצית השוויה הראשונה מתנו'ס הפסוק:,, מצאנו השם-רים הסובבים בעיר", שהדים חזקים של האובה-החו'שחת מלפפים אותו, והרי היא השואלה ש:,, את שאהבה נפש ריאתם?"; במחצית השוויה מידחשת האוירעה על ידי מג' הריף של שני חזאי פסוקים רחוקי עניין, לכארה, והפוכי מגמא:,,RAM שלוש אלה לא יתלו לו ויצא ידיו על ראשיו".

רבת עניין ועמוקת סבר היא תחילתה של פיסקה ג', הפומתת בפסקוק המטיים פיסקה א', כאילו פיסקה ב' באמת לא היה מפרידת כלל בינהן. הידושה מבחינת העניין הוא בהופעת דמותה של מרין אשתו. הנושא הנגלה — תרו-מתה של מרין בהכשרתה התנאים לקיום עבדות הקודש. כל אותו קטע מסו'ר ברוחבות סגנוןית ובנה'ת, בפירוט צורה ובמיצגה תחבירי רחב, שקט ורוגע. שום נימה אינה נמחחת ואין הדר לירוט כל שהוא. גם הרוץ התחבירי בטור א' אףיק המשפט מעיצים את השלוחה האפית. ברירות הפרטים הרבה כל כה, עד שהציויר יצא אידיל'י ביותר ולב הקורא נכסש ממש מצביו'ן לשון שבשוויה הממי-דות. אך אם אתה מבחין, כמו'ר, בפרט סיפוריו אחד, ההולך ונשנה פעמים: עניין ישיבתו של רפאל הסופר („רפאל הסופר יושב וכותב" בסוף פיסקה א', „רפאל הסופר יושב וכותב" בתחילת פיסקה ג') ובסוף:,, והוא יושב על התורה ועל העבודה בקדושה ובטהרה ומושך בשבט סופר"), אין לך יכול להתעלם מן הנושא הניכסה-האמיתי של הספר: טופרתו של רב' רפאל, התקדשותו הבלתי פוסקת לקראת ייעודו זה, שהיא כבר עכ-שי חותכת גורלו וקצתבת הוויתו; היא לו עכשו'ן בז' כויה מכנייע-מכרייע, שלא תהא לו הימלטות

גמרה; התמונה המולכת כאן היא זו של יושבת נות ביהו הצנואה", הצנואה ממש ומצוונת בין התרבות ולכיריהם.

היתממותם רבה מיתם עגנון: פיסקת הפתיחה אל פרק ג' מסיים הוא בהערה: „בנימ לא היי הם, מפני שהקדוש ברוך הוא מתאותה להפילתם על צדיקים עצר את רחמה“. והרי משפט זה מופיע לחלוין את אופי האידיליה ומקיף אותו־כח של אירוניה. הנימה האירונית מתעצמת, ונשווה ממשך בקטע הבא: „וכשהיא נפטרת מן מלמלאכות שאשה חייבות לבעה הריה מוציאה בוגר ישן ועשה ממנו מלובש ליתום“, ואתה מועלה לעניין דמותו של רבינו רפאל השcols, המתחזק ונוצע קולמוס בדיו וכותב חיבת, אבל לדיד עשייה לא בא“ ובאניך צוללים תחרותים: „שוווא ידליקו נר נשמה / אם יכובחו היתומים בדמיותיהם“ — מי הוא יתום זה? — התם לא תחומה של מרימים עצמה, שנגייתם בטרם נולד? אכן בהמשך: „היבה תיריה נודעת לה לעובדה וו שחרי מתוך כך אפשר לשוב ולידום ולה להשיל חותם אחר הוות ולהשוב השבונו של עולם“. אכן, ההשבונו של עולם מתבקש מאד מאד. אתה גנטה לשמו של עגנון עצמו, בשם שאנד יכול להימנע מלראותו מסתר במשפט הבא: „וכדי שלא להרהר חס ושלום ואחריו מידותינו יתברך ושלא להתייחח חס ושלום דבריהם לפני מעלה“ וכו'. כך מיטיב הוא להעלות על סיפורו דוק של רגיעה. וכך למתן את הדינאניות הרוטט וומרטט בין השיטין הוא מביא את המשעה באשה אחת עצורה על בנימ כמותה וכו' ובאה שעתה תלית קטן ליתום ומשווה לו למסופר מישור אחד, מתחוד שמטים הוא קטע זה במשפטי סיכום אחדים: „כך ישבת מרימים הצנעה“ וכו'. יש צבון לשון של מבוכה, שהוא סימנה של היוצרת הגדולה. מקורה של המבוכת, כשהיא יצירה יותרת-ਊורת על עצמה, כ שיש בה יותר, לאו-רה, מן הגנותה בה והחותמים שתחטם לה היוצר נפרצו מכוחה היתר שבה והם כנסים ופטוכים זה בדור זה, אז הלשון אינה מסתפקת בכך שהיא משמשת אמצעי תיאור טכני-דיסקורסיבי, והיא עודפת על נתוניה הגלויים ובהפקת למידים מאgni אן יש לייסוד החיזוני של, לאורה, ממשוערת

יתברך, התחייחות נקודת חיבור היא להן ולו,
ואולי נכון לומר, נקודת מוקד לחתחותן ולהת-
ווינה. הוא מטעין אונתו קדושה על ידי שהוא
מקשר מידותיהן ומידות עצמו אללה באלה: כשהוא
מתבוגד עם עצמו מתוך רשותה של תורה, הוא
חדל מהיות הוא עצמו, הוא מתפשט מגשמיונו,
גם גופו נטהר מעצמו, حياته יונקת מן הכוונות
קדושות והן מכשיות אותו לכטיבת השמות
הקדושים.

מעיר נפש של חידלון-הווויה זה ויתר-הווויה
זה הוא בעל הארץ מיטאפורית על פרק ג' כלו.
נושאו „הזכרת מקום עבודתו בקדש“ מופלא
בתיאורו, שהרי „:rightofthemarker“ משוכת לכל
ארכו של הפרק ושוורה בכל צירופיו ואין שם
אתר פניו מענו. ויש גם כאן איזה צורך פניימי
למספר לעצב עניין זה ש„place“ לאודיאת,
שמפרנסת את הסיפור. זה צביון הלשון
בקטע הבא: „בדירה קטנה היה יושב סמור
לבית הכנסת הגדול ולቤת המדרש הישן ולשר^ר
בתי תפילה בערך כמה פסיעות מן המרחץ להב-
דיל אשר שם מקווה תורה. קטנה ונמוכה אותן
דירה רק חדך לה ומוחיצה של נסרים באמצע.
ומעבר השני של המחיצה עומדת תנור וכיריים
ובין התנור ולכיריים יושבת נות ביתו הצבעה
ומבשלה ואופה ורוקחת וטוות וסרגת וצופיה
חליכות ביתה“. „place“ הוא, איפוא, יותר מסי-
מן שייערו של העצם, הוא נעשה כאן בעין
תמונתו הנפשית. האדם עצמו געשה מקומה של
עבדות הקודש, ממנו „מושילת“ אווריה זו, כפי-
ריות זו של אידיאת „place“ הרוחנית-הנפשית על

כליו ו槐פץיו ועל סביבתו.
בנגיגוד ל „עגונות“ כנועה כאן הוייתו האדם
ואובדתה בתוכו רשותה של הקדושה. המשחתה של
חויה וז במלים, המציגות התאפסותה: „קטנה
היא הדירה וסמכה לבית הכנסת הגדול“ כלומר,
המכויר עותה בשיעורו המוחשי, „ולבית המדרש
היש“, העולה עליה בשיעורו הפכימי-רוחני,
„וכמה פסיועות מן המרוחץ להבדיל אשר שם מקומות
טהרה“. כל הוייתו של האדם כנוסה ממש בתוכו
העולם הציבוראי ואופפה באוירתו. אף רצף
הפעלים, ומஸחלת ואופפה ורוקחת וטווח וארגנט
ונורווח ואופפה הליכות בימה“ נחותה כסטאיקת

את מסיים : "וְקַוְנָה
עֲבֹד כֵּל יְחִידוֹת
פָּאֵל-הָאָדָם-הָחִי-
עֲבֹד אֶת הַאֲזִירּוֹת
דְּם מִתְאָפֵשׂ רֶקֶב
וְיִצְרָה בְּמַעֲשֵׂיהָ
וְעַד זָנוֹנִים מֵעַד-
יְמֵן יְמֵן רְפָאֵל
יְמֵן — הַטּוֹלֵט
וְעַד שְׁמַעַן הַמְּרוֹדָסָר
הַמְּפָרָדָרָן-הַגְּנוֹן-
עַד שְׁמַעַן הַמְּהֻרָן-
הַלְּבָנָן-הַמְּבָנָן-

שעלו אליה מחלומותיה האילו והארמן שבתוכו הוא גן ד האדם, מנעמי האהבה שלן. אב רים את הגן ושהגה אחת גד אותו מכל עבריין. "שוויתִי ה' לו ביצירת עגנון איןנו מתמודד בהו לוח אגרוף. עגנון מעלה לה עלמות על פי דרכו העצורה מרים נגענת. לכארה והו הפרק. אך שוב מיתמתה דרכו אחריו שאגת העולם האלוהי, תחכרי כבול ומכוול: "ובכל תיבת תיבת בכל פינה, שות באה הערת המספר: "...ומול שכנד תלויה אספקלריא מא מונחת על כורתת האספקלרי בהושענא רבא בשוכה מבית ז ערבה החותה. כמה נשים כבר בימי הארץ. רק היא בלבד להשתמש במימה". כי המשcompact והולכת ועלה אחר נ קורי העכבייש אשר חטפה השם אצל המתה שנחננה לה אמה נ היה מן הבית הקלייפות העוזו משפט וה ריה מאקברי הריה הבא עניינו הסברת מקורו י ומטרת הדברים לרדך את ה תיאור מסתים בספר מעש את הקמיע בשבעה חותם מ שבע נשים שרואו בנימ ובני על אביו ואמו".

סיומו האמתי של הפרי הבאים: "פעמים באה מרים המהיצה ועומדה שם ומשורה רות על בעלה היושב בקדושה מتبטל מעובודה ורואה אותה בה היורא ואתי סומקא וה שלא באה לכאנן אלא ליטול מ שפן לכבוד שבת". שני משפט במקומם הכרוכי האירוני שם של עגנון. האון יפה נ Caino מעשה זה, שיסופר עלי

"קדוש ברוך הוא פשוט טליתו של אורה והעולם עומד בתפקיד לחש של ערבית. העששית דעכה והפתילה שקרה בתוך קובעת השמן. פתאום קפצת לשון של אש והארה את החדר. ואורה גלמה את פניו של רפאל הסופר שזכה עם ספרו. ושמלת הופתה של אשתו פרושת עליו ועל ספרו". על כן, בשאהת מעלה את הנעליתא של יצירה זו, אתה מביחין, כי בטורות אלו קלוטים כבר תעוטוע גורלם של שתי דמויות הגיבורים. וכך אף הבחנת בסגולותיו של הסיפור העגנוני. עומד לו פסוק פשוט-צבון וAINO בולט לא באורה ולא בתוכן. "המתה מכוסה במפה צבעונית נקיה ובארון מוגנים כהים כמו יריונות ותשמיישי קדושה". משפט זה בראה לך עיקר. המשפט שלאחרוי, משפט חיבור של השלמה, ניצבת בראש שני איבריו מלית-המקום, שם": שם תלואה שמלה הופטה, שם עבר ארץ ישראל ספרון". אבל כאן, כמו עיר, מקופ-לימים רמזים עמוקים ממשועה, ומחללים כבר וצעועי הוויות נאבקות. "...ובאמצע החדר קורה שהחרתת נשכת והולכת מסוף הבית ועד סופו". הלשון עצמה גוורת ועולה מזיאות שלט הקורה השחרתת היא המתה של גזירות פירוד, דברו של מי שבא להפריד בכוח בין דבקים. הקורה היא דומה, שליחתה של הקדושה עצמה, הרשות האלוהית, כמו שמעיר השטן לטור אוניה של דין ב, עגנות: "...הארון הזה היה מבדי בינו לביגר". היא מבקשת לקפל בתוכה את כל עצמו של האדם וכך שונא בון-אורו: "...נסתכל בון-אורי במעשה יידי, נשתחנו גנזה באורו והוא עצמו ככל שונת-רווקו". גם כאן שואף עולם הקדושה לבלוע את עולם החול, שלא יודע, כי בא אל קרבו: "...על יד הקורה מימיין על כותל המזרחי מורה מעשה ורקמה אשר עשתה מרבים בגעריה בית אביה. וצורת גן שורר בו מהווי nisi מלא עצי כל פרי מאכל, וארמוון בתוך הגן ושני ארויות שומרים את הגן. ופני אחד מוסבים אל פני השני, אריה מיל אריה ולשון מול לשון, ומלשון אל לשון גמיש והולך כתוב זהב באורות גדולות, לה' הארץ ומלאה כשהגה אחת גדולת. ובכל ארבע פינות המזרחה תיבת תיבת בכל פנה, שוויתִי ה' לגדי תמיד". אותו מורה מעשה רקמה אשר עשתה מרבים בגעריה בית אביה נודף רית-ניזחות עזים;

שבתו רושק שבטור וקשה להפריך את התוך-הפנים מן הצורה-החווץ שלה. במצב זה של "כניות", של היותם כנושים וזה בתוך זה, נוצרת השירה הגדולה. כל הקומפוננטות שלה נעשות צוחות זו לזו, עד שהוינווינו של האחד אינה קיימת אלא מכוח הוינווינו של الآخر, דבקה בו ומבוטאה על ידו. בפרק ג' זה, שבפסקה השניה שלו נצטרפו שלושת החלקים לייחידה אחת שלימה, אתה מביחס במכובча זו. זו אצל זו כנושים בכך שתי הקדושים, קדושת האל וקדושת האהבה, ואני אתה יכול להזכיר איזו מהן עדיפה. זו אצל זו או זו בתוך זו כנושים גם דמיותיהם של רפאל ומרם. "בד יושבת מרים האגונה ומשחלת חות ומלכים טובים מעלים לפניה כמה מני דמיונות כגון שהיא מתקינה בגין בניית שישוב ולומד בתדר". כך מסכם עגנון את החוליה הראשונה של פיסקה ב' (תחומרת מנו, "וכשהיא נפטרות" עד "טלית של מצوها"). והחוליה כולה אף היא צורת מישלב לה בדומה לדמותו של פרק א', מיבנה אופי ביותר לדרך סיפורו של עגנון וכבר העירונו עליו. אבל גם כאן בדומה לסיום פיסקה א' של פרק ב, באה הערת דרך אגב: "...ומדי פעם בפעם היא מגביה שת עגנית הקשרות כלפי רפאל אלף נוריה שיישוב לו מעבר למחיצה אצל החלון על השולחן התהוור המכוסה טלית של מצואה". סמכות, שמשמעותה האמנותית-החווייתית דומה ביהור להערת הניל' ואומרת דרישוי.

"כניות" זו של הרשיות זו בתוך זו אתה מוצאת בתבלט יתר בתיאור שבפסקה הבאה: "...מעבר למחיצתה עומד גם ארון ומטה המטה מכוסה במפה צבעונית נקיה ובארון מונחים כמה יריונות ותשמיishi קדושה". שם תלואה גם שמלה הופתה הלבנה, שטם שאין היא תשמש קדושה של ממש, לכארה. אף היא לא מיתו של דבר תשמייש קדושה וקדושת גודלה כקדושתו של עבר ארץ ישראל, הספרון גם הוא שם. באורה וזה נוצרת היצמדות שתי הרשוויות, "ash kedosh" ו, "ash האהבה". כלשון המשורר במגילת האש. ולא עוד אלא נדמה, כי עכשווי אף נתפסת רשותה של האהבה ובלטה את הקודש, וכבר כאן רמוות התרמונה, המסייעת את "אגודת הספרן":

מוסעתה, בעוד שהוא תמרור רב-רומיים במסכת המספר. „באה מרים בחשאי“, ברמו חדש זה אצורים מאנוי מהותם האמיתית של המספר: היא אינה מסתפקת עוד בהגבחת עניינים כלפי רפאל, שב אינה יכולה להציג אליו מעבר למחיי-אתה. היא עוברת את התהום המבדיל, „היא באה לפנים מן המחייב ועומדת שם ומשרת שתי עיניה הטהורות על בעלה היושב בקדושה ובטהרה“. דין הוא שנאותה, מבעד לדוק של אותה היממות, אם את המשפט של אחריו: „מיד אziel בה חירא ואתי סומקאו וכרי“, שפרושה עליין, מכוח החביר, ארשת של אירוע מועט חשיבות. המשפט פותח בראץ של משפט זמן, שדרכם להטיל גיחוץ במסוי-פר וגמפתיתחתה של המספר בעלת סבר מדגיש, אך הספק אחרון, „והיא מתנצלת לפני פניו“ וכיו' ממתן את ההdagש ונוראה כאילו באמת הוא עיקר, בשם שהסתה בראשיא מנהץ את הדברים ומבטל את הארעות שבחערת ה„פעמים“ ומעניק להם חשיבות מכרעת, שחיי אדם וגורלו מ קופלים בה. אתה משתאה לקיסמת של לשון זו, כיצד צביון?

אדם וצביון מביע חופפים בה כל כך. עם שנדמה כי כאן סיומו של התיאור, עוד מצraft אליו עגנון פיסקה: „זאת תורה הבית. וסבב בבית לא הייתה נוראה שום דבר טמא, שתינו נוקות של בית רבן הבריחו כל לב וכל חזיר שנתגלגל לחובב, חוות מן החולן שנברא לריש עכברים. ועדת אווזים לבנים ושאר עופות כשרים היו מהלכים מסביב לבית וועוף השמיים בצתתו בפרשבי כי תבוא לאיי ויבשו לפסח לשם שיר השירים בתדר היו אומרים כל בוקר פרק שירה שלהם אצל חולנו“. אם עמדת על המivid את המשפט: „זאת תורה הבית“ — קייזרו המפתח, צביון הנארטיבי, שכאיילו נתכוון להפסיק הדים, הצוללים עדין ולהדיםם, עמדת גם על ריבודו של המספר, שנתגלגל לעיניך עם הדגש זה שב-תביר. „זאת תורה הבית“, ככלoir, מקום עבורתו בקודש, כפי שנקבע נושאו של פרק זה במחילהו. אך אם אתה חור אל כל מערכת החוליות בספר זה, המזדקרות לעין הקורא המעמייק, אין לך להתעלם מן הזיקה האירונית שבין שני מוטיבים בו: הבית והאדם. מה רב המתה הפנימי הסמוני בפרק זה תוכל לשער, אם טריה לךinan את סעיפי

שלו אליה מחלומותיה האילמים, והגן השזרו בו והארמן שבתוכו הוא גן התואר הארצי של האדם, מנעמי אהבתה שלו, אבל שני אוויות שומם-רים את הגן ושאגה אחת גדולה ממלאה-מקיפה אותו מכל עברי. „שוויתי ה' לנגיד תmid“. האiros ביצירת עגנון אינו מתמודד בחירותת שניים ובשי-לח אגרוף. עגנון מעלה לעינינו אותו מאבק עלמות על פי דרכו העצורה והמאופקת. מרים נכנע. לכורה זהו סבר הלשון בשולי הפרק. אך שוב מיתמתת דרך תיאورو של עגנון: אחרי שאגדת העולם האלוהי, המודגשת בניחוץ תחבירי כפול ומכופל: „ובכל ארבע פינות המורה תיבה ותבה בכל פינה, שוויתי ה' לנגיד תmid“, באה הערת המספר: „ומול המורה על הקיר שכנד תלויה אספקלריא מאירה וערבה החותה מונחת על כותרת האספקלריא. מיד שנה בשנות בהושענא רבא בשובה מבית הכנסת מביאה מרים ערבה החותה. כמה נשים כבר נושעו בשעת לידתן במימי הערבה. רק היא בלבד עדין לא זכתה להשתמש במימה“. כי המשפט הבא: „והערבה נכתש ותולכת ועלה אחר עלה נושר אל תוך קורי העכbis אשר תטה השמיית על הקמייע, שם אצל המטה שננתה לה אמה ביום חותונת להר-חיק מן הבית הקליפות העוזרות על הלידה“ — משפט זה ריח מאקברי הרף נודף ממנה. הקטע הבא עניינו הסברות מקورو של הקמייע ומהותו, ומטרת הדברים לרך את הגימה הקשה. אותו תיאור מסתיים בסיפור מעשה מרים, ש„crcח את הקמייע בשבועה חותם משבעה צעיפים של שבע נשים שראו בניט ובני בני נים ולא מת בזעל אביו ואמו“. על אביו ואמו.

סיומו האמטי של הפרק בשני המשפטים הבאים: „פעמים באה מרים בחשאי לפני פניה המחייב ועומדת שם ומשרת שתי עיניה הטהו-רות על בעלה היושב בקדושה ובטהרה. וכשרפאל מתובל מעבודה ורואה ואתי סומקאו והיא מתנצלת לפני בה חירא ואתי סומקאו והיא מתנצלת לפני שלא באה לךinan אלא ליטול מנורות השבת לשפה-שפן לכבוד שבת“. שני משפטיים אלו מב齊חים במקומות כרכיסי האירונית שבתוך הספר המית-ממ של עגנון. האון יפה לניטו: „פעמים“, כאילו מעשה זה, שייטופר עליו עכשו, השיבו

שット תליתו של אורה והעולם של ערבית העששית דעכה דקובעת השמן. פתאום קפצתה את הדר. ואורה גלמה את ישר שצנחה עם ספרו. ושם לא, כו, יושת עליון ועל ספרו. על כן, אתה הבעילתא של יצירה זו, אתה אלו קלוטים כבר תבחן תגבורים. וכךآن אף הבחנת פור העגנוני. עומד לו פסוק בלט לא בצדורה ובארון מוג-ה צבעוני נקייה קדושה“. משפט זה בפט של אחריו, משפט חיבור-בראש שני אביריו מלית-ה תליה שמלת חופה, שם נון. אבל כאן, כמוור, מקופ-סבוזות, ומחללים כבר וזוועי-אבצע התדר קורה שהחרתת נף הבית ועד סופו“. הלשון זה בצעירותו משלטה. הקורתה השה של גזירות פירוד, דברו עד בינו בין דבקים. הקורה של הקדושה עצמה, הרשות ר' השטן לתוכו אוניה של דינה זהה היה מבידר בינו לבינר“. בזוכה את כל עצמו של האדם ר' גסטכל בן-אורוי במעשהת בארון והוא עצמו ככל שנות-ה-העד, כי בא אל קרבו: „ועל נעלם הקדושה לבלוע את בותל המורחיה מורה מעשה מרמים בנעוריה בית אביה. חוויש משילא עצי כל פרי הגן ושני אוויות שומרים את ביט אל פני השני, אריה מול צו, ומלשון אל לשון גמיש אותיות גדולות, לת' הארץ גדולה. ובכל ארבע פינות בכל פנה, שוויתי ה' לנגיד מעשה רקמה אשר עשתה אביה נודף ריח-ניחוחות עזים,

ביבי זהה כור א-א הפוי (הש) משח הפייס טיבני החיד צית רים ו החוש את מיזחן פסוקי ואם ראשו רב פיסקה באילו בינהן. דמותה בשתה ש קודש, בבחת, רוגע, ל שהו עיצים בה כל גורא ב ת. אדר זה, הה אל הס זקה א' זקה ג' בודה נ ר' יכו הסייעו יתפי הותכה כוורת

ג. שפירה / "אגדת הספר"

תי משתור בחשייח' לעין מבינהה, לתוך פדים שוב לפניו נסיוון ו, ובשעה שמרם רפאל בבית המדרש לובשת בגדי נאים פ' האספקלריה, באורה בעוריה חורדים אלה עטירה שערת לה א שעה היא נותנת דע מיד נראה לה מן המרו ארויות שפויותיהם פתו ריה. לה' הארץ ומלא אבל הפעם נסיוון וכשותר רפאל מן בעצם יופיה עומדת ב לפניו והריחו מתקרב א אך אף נסיוון התקיר שהוא מגיע אצל מהות הרמאות והריחו תי' ה' לנגיד תמיד זה ויראהו". —,,שניהם נ בקרן זיות זו ולומד ז בקרן זיות זו וקוראת שהשינה החותפה עיניה הדלי הגדל שרג נחש לים ידים לкриאת שא של עימות כבר נאמרה בזות זו ומתחפל לו ע והגושא שם גם הוא והוא שך הוא: ,,ויעתר לו תבחן באירוניה טואו בפרק ה' לפניו סגוחת מעגל הספר, קרנו: רפאל הוסף, קרנו: שהיא עזר על בניים עליו אשתו רחמנא לי את לב רבי רפאל אח וכאנ,, אבל כשלו כל כוח לבכות על בניים ע לב ובהכנע גדולה. א

בדרכו רוב הנשים שלא יתגלה חס ושלום אפללו חצי מפה מקומות המכוסה. ואלמלא לא היו ידיות עסוקות היו יכולות לטעת כי שבת הדום לה'". עיקר המוטיב הוא, כמובן, השקט שבתוכו הבית, כלומר, כניעותן של שתי דמויות הגיבורים. הפרק הקודם מסתיים בתייאור מה שקרה מஸביב בבית וזה מתחילה בהדגשה,, ובתוכו הבית שקט ושלוה". עוד לא מש מנגד עינינו נסיוון ההתקרכבות שבין מרמים לרפאל שנכשל, אך עגנון אינו בותן לנו להשתווות בו. הוא מודיע בניחוץ:,, ממש מעין מגנות שבת שלות שם". וסופה של הפסקה בהדגשה נמרצת:,, ואלמלא לא היו ידיות עסוקות היו יכולות לטעת כי שבת הדום לה'". אבל הגושא העלייתי בעל המשמעות החוויות העי- קריית, הבונה את הספר מפניו, הוא נסיוון ההתקרכבות, אעפ' שעגנון עפ' דרכו מסתירנו בעולתו דברים, שיש בהם משום העטיפה והסתה הדעת. בתחוםם של שני הקטעים הבאים ניצבת שבוב המילה,, פעמים":,, פעמים נא עני לבית לבקש נדבה או עובר אורח" וכו',,, פעמים שכנה נכנסת אל מרים" וכו', כלומר, אעפ' שתי העזרות האלו תפקין להשיאנו מנוסה לנושא ובשתינן אנו רואים את רפאל ומורמים כשבובות חברתיות מקומות ביידיהם, הן גם משרחות את הנושא הכלוי, העיקר לו למספר, ככלומר, ממה- שות לנו את השקט ואת השלווה מזור אספект שונה וחיזוקו כהשלמה וכעהמeka: לא רק חן המקום על יושבו אלא גם חן החברה. אבל יש להבהיר בשינוי שבין תוכני הקטעים וכן בשינוי שבהתנהגות הגיבורים. שהרי בעוד שברבי רפאל מקוימת כוננות נפש של שמהה:,, אדרבא, הרי יש לנו לשמהה שהגענו לזמן כזה שהتورה מתפה- שטה עד ששופר אחד אינו מספיק", לשונה של מרמים צביון אחר לגמרי לה:,, ומרמים מшибת באנהה ואומרת — כי מה תנתן ומה תוסיף ערבה אפילו היא מבושלת בדמותה אם היפיטה נכנסת אל מקום לא אדע". עגנון אמר גזיל בהסתה בתחילתו של הפרק הוא אומר:,, ואלמלא לא היו ידיות עסוקות היו יכולות לטעת כי שבת הדום לה'", ומוספה של פיסקת ההסתה והסיטם נרא, כי באמצעות אירורה של ערב שבת אנו נחוי- נים. אך לאmittio של דבר חוטו של הנושא האמי-

החברה, המסתעפים מזכרי פסוקים הקרובים במקורות למשפט:,, זאת תורה הבית". במקומות אחד ויחיד מצוי פסק זה במקרא. הקטע המשער על שלושה פסוקים פותח ומסיים בנושא הבית:,, אתה בן אדם הגד את בית ישראל את הבית" וסיומו בפסק:,, זאת תורה הבית. על ראש ההר כל גבלו סביר סביר קדושים הנוה ואת תורה הבית". (יחזק' מג י-ב). הבית פירושו בית המקדש, וזה מלת-שתייה במקורות וספריות זו של קדשה גמורה מלפעפת אותה גם כאן. כדי שתראה כיצד נחלבל כל פרק זה מאורית הקודשה הנ"ל, השווה את ניסוח המשך הדברים בסיפורנו של אחר משפט הימים:,, זאת תורה הבית":,, וסביר לבת לא היה נראה שם דבר טמא" וכו' אל המשכו ביחסאל:,, זאת תורה הבית. על ראש ההר כל גבלו סביר סביר קדש קדשים הנה ואת תורה הבית". הקודשה המוחלטת שופעת על סביבותיה. אך אם אתה מבקש למצאו מקורו של מהה הפנימי המצין את כל הפרק הזה, לך אל תחילתו של המקור. שם אתה מוצא תיאור התגלות בכבוד אלהי ישראל, אל,, והארץ הארץ מכבודו" —, בשם שאתה נמצא שם בספרית הקדשה, המכירה את,, מלא כל הארץ כבודו" שבספרנו:,, ותשאני רוח ותבי- אני אל החצר הפנימית והנה מלא כבוד ה' הבית" טעוני רמזים הם שני הפסוקים הבאים:,, ויאמר אליו בן אדם את מקום כסאי ואת מקום כפות רגלי אשר אשכנ שבט בתוכו בני ישראל לעולם ולא יטמא עוד בית ישראל שם קדשי — במתם פסם את ספרי ומזוותם אצל מוזותי וחקיר מיini ובניהם — עתה ירחקו את זנותם — ושבנתי בתוכם לעולמ" — — —

פרק ד' פותח במושטיב נסתור של השבת, שהו- כר דרכ אגב בסוף פרק ג':,, וכשרפאל מתבלתי מעבודה ורואה אותה עומדת — — והיא מתנצל- לת לפניו שלא בא לכאן אלא לטול מנוראות השבת לטפשן לכבוד שבת" —,, ובתוכו הבית שקט ושלוה. ממש מעין מגנות שבת שלותם שם. חן המקום על יושביו. מרמים ראהו חבוש כל הימים מטבחת לבנה ונקייה עד למטה מצאה וnymyi הקשור תלויים לה על לבה כדמות נפנ' יונת. ואני גועצת מחת בתוכו המפתח

שאלתך מרים ומה בקשתך? השיבה מרים ואם-
רה שאלתי ובקשתי אם מצאתי חן בעניין א-שי
ואם על איש טוב تحت את שאלתו ולעשות את
בקשתי יכתוב ספר תורה גם למןנו". היטיל-
זאתה בהדים גלוים כל כך לפִי מגילת אסתר
הוא אמצעי מצוין לשכך את הנעימה כבגדה היג�
של פתיחת הפרק, מרים ונכעה: " — — —
ומכאן ואילך היו ידיה עסוקות להכין מעיל לספר
תורה ושאר תשמייש קדרושה כאשר שידיה עשו-
קות בקישורים ובמפות ובמפתחות לר' הנולד".
אך לא הייתה זאת אכניתה סתם. התורה, רשות
הקדושה, נחפכה על ידי עיסוקה לרשوت האתבה.
שני נושאים הפcoli מוגמה מוכנסים לרשوت אחת
שלא תיכלים. עם ויתורה הגלי נטמן הגרעין של
הידבקות אל עיצומה של הקדושה לכבותו אותה
מבפנים.

פרק ו' נסגרים כמו קונצנטרים נוספים.
ראשיתו של האחד בתחילת פרק י': „בנים לא
הייו להם מפני שהקדוש ברוך הוא מהותה לתמי-
לחם של צדיקים עצר את רחמה" — וכאן סופו:
„את אשר יאהב ה' יוכיח“. ראשיתו של השני:
„ועתה אהה ואנכי הולך עיריך ואשתך אשר
אמרתני ימים ושנים אחכה לך בעולם העליון מתח
על פתחאות עוזבה אותיך לאחותות" — וסופו:
„ותמת מרים בדמי ימיה ותעוזב את אישתך לאג-
חות“. .

פרק ז', תחילת חלקו השני של הספר, מתילה למשה האגדה של רפאל הספר. פיסקה
ראשונה עוסקת בתיאור הכנותיו לכתיבת הספר.
אחדת בקנית החמורים הדרושים ואחת הכנה נפ-
שית: „ונתן לבו לנחוב ספר תורה לזכר נשמת
אשר لكח אותה אלקים“. עגנון אינו מගביר
בגolio את מתח הלשון, אבל בסתר ניכר המתח
וניכר. לשון „אשר لكח אותה אלקים“ איננה
בעימה של צידוק הדין, כאן רוטט גם עטו של
הספר. אחרי פיסקה פתיחה זו בא פיסקת
המשל והगナル דוגמת הפתיחה שבחלק הראשון.
צביון הלשוןשוב שקט ושליו. אך פיסקה שלישית
אין. היא נתקצרה ונצטמצמה כדי משפט אחד.
צמצום אשר ממשמעו האמנותית מהഷת המעבר
מן ההתקינה אל המלאכה עצמה.

תי משתור בחשאי חשאים, אך בבליטות מספקת
לעין מבחינה, לתוך מסכת הדברים — אלו עומ-
דים שובי לפני נסיוון של התקרבות, ונסיון אחרון:
„ובשעה שמרים עומדת בבית הטבילה שותה
רפאל בבית המדרש וכשהיא חזרה משם היא
לבשת בגדים נאים כלה ביום חופה ובאה אצל
האספקדריא, באותו שעה דומה עליה כאלו ימי
גבוריה חזורים אלה. והיא נוצרת — — —
עתה שערורה לה אמה ביום החונמה, באותו
שעת היא נוחנת דעתה להתקשט לפני עליה,
מיד גראה לה מן המראה אותו מורה וצירויו ושני
אריות שפויותיהם פתוחים, מיד היא נרתעת לאחו-
ריה. לה' הארץ ומלאה“. .

אבל הפעם נסיוון זה הדדי הוא:
„וכשהור רפאל מן התפליה ורואה את אשתו
בעצם יופיה עומדת במראה מיד היא נשאת חן
לפניה וחריזו מתקרב אצל לה לומר לה דברי ריצויו“. .
אך אף נסיוון התקרבות כפול זה נכשל: „כיוון
שהוא מגיע אצל לפניו שמו יתברך
מתוך המראה והריהוו קורא בדיקות קדושה שי-
תי ה' לנגיד חמיד ועצם עניינו מפני כבוד ה'
ויראתו“. . ושביהם פורשים בשתייה. הוא יושב
בקרון זוית זו ולומד זוהר ותיקונים והוא יושבת
בקרון זוית זו וקוראת בתהינה של אמהות עד
שהשניה חוטפת עיניהם והם קמים ונוטלים את
הדל הגדול שדג נחושת רובץ על קרקעיהם ונוט-
לים ידים לкриיאת שמע“. . אם תוכור, שלשון זו
של עימות כבר נאמרה ביצחק ורבקה: „זה עומר
בזות זו ומתחפל ווועמדת בזות ווומתפלת“
והנושא שם גם הוא אותו נושא, אלא שם ההם-
שר הוא: „ויעתר לו ה' ותחר רבקה אשתו“,
תבחן באירונית טריagent, העיטה את הדברים.
בפרק ה' לפניו סגירות קונצנטר ראשון. בפת-
חת מעגל הספר, כשהוסבירה מלاكتו של רב-
רפאל הספר, קראנו: „וכל בעל בית מישראל
שהיה עצור על בניים רחמנא ליצלן — — — אולי תנן
עליו אשתו רחמנא ליצלן — — — אולי תנן
את לב רבי רפאל אחי לנחוב ספר תורה“ וכו'
וכאן „אבל כשכלו כל הקיצין ולא היה בה עוד
כח לבכות על בניים עמיה לפני בעלה בשברון
לב ובהכגה גודלה“. אמר לה רפאל למרים מה

שלא יתגלה חס ושלום אפילו
המכוסה. ואילמלא לא היו ידיה
ס לטעות כי שבת היום לה“, .
כנראה, השקט שבתוך הבית,
לשטי דמויות הגיבורים. הפרק
ニיאור מה שקרה מסביב לבית
זה „ובתווך הבית שקט ושלוה“. .
עינינו נסיוון התקרבות שבין
של, אך עגנון אינו נותן לנו
משמעות בניוחץ: „משמע
ההיפר מפנימו, הוא נסיוון
שעגנון עפ"י דרכו מסתירו
זש בהם מושום הטבעה והסתה
של שני הקטעים הבאים ניצבת
ובס" : „פעמים בא עוני לבית
בר אורח“ וכו', „פעמים שכנה
וכו, כלומר, עפ"י שתי
קידון להשיאנו מנושא לנוша
ם את רפאל ומרם כשהוחבות
בידייהם, הן גם משרות את
קר לו למספר, כלומר, ממחי-
וט ואת השלוחה מתוך אספקט
שלמה וכחุมה: לא רק חן
אלא גם חן החברת. אבל יש
זין תוכני הקטעים וכן בשוני
רבים. שהרי בעוד שברבי רפאל
חש של שמה: „אדראבא, הרוי
עגנון לזמן כוח שהתרה מטופ-
אחד אינו מספיק“, לשונה של
לגמריה לה: „ומרים משיבות
כפי מה תנן ומה חסיף ערבות
ת בדמותה אם היפטמה נכסת
ע“. . עגנון אכן גדול בהסתה.
יש הוא אומר: „ואילמלא לא
היו יכולים לטעות כי שבת
ה של פיסקת ההסתה והסיטום
אווריה של ערב שבת אנו נתו-
ל דבר חוטו של הגושא האמי-

יעקב בהט

עם כנ'

"תנא דברי רבי ישמעאל :
זה — משכחו לביית-המדרשה
ニモיה ; אם ברול הוא — נ

"אין יציר חרע נכנס לביתינו
(שוחר ט)

אבייזורי של הסיפור „עם כאלו של „ספר המעשים“², וכמדי בסיפורים אלו, כן מידת ההידור בכניסת היום" לעומתם, וקדום כל דימ השווים של „ספר המעשים" היום", ואחר רך נתעכט על ייחו כל סיפוריו „ספר המעשים" וכניסת היום" כתובים בלשון מדעלילות, שברוכן עומד המספר ורות שעברו או על זמנים שאבדו עלילות הסיפורים שבספר החותם לרובם מיעודים או בשם „לבית אבא", הפותח את „ספר עלייתו סמור לחג הפסח וב חג הפסח ערב פסח ובפסח; „הנרות" – „התומרות" ו„בדרכ" – בערב וראש-השנה; „על התורה" – „פי שניהם" ו„טלית אהרת" – בירם וביום-הכיפורים; „פת שלם ובמושאי שבת, בז' באדר, שהוא רה – יום הלידה ויום הפטירה ש„המכתב" – יום הפטירה של אחד ואין זמנו של עליות אלו מקרה עדים, שפשטו צורתם המסורתית וצורה חדשה לא הגיוני, מתחזקים במ

גופה היא משחררת, היא נפטרת מן העולם, אחרי שהיתה לאחת עם כל הקדושה, עם הקדושה עצמה. היא מבקשת מבעה לכתוב גם למען עצמה. האפני שבו שילוב הקוזות שלן. הוא פותח במשפט הקצר: „רפא יושב וכותב" ומס-ים: „וכך היה יושב וכותב" וכו'. העיקר שבו „תורתו יכתוב יומם ולילה ואינו מפסיק אלא כדי תפילה ב齊יבור ואמירת קדיש", על כן אין כאן מקום לכל התיאור שניתו במחציתו הראשונה של פרק ב'. המשפט השני, המתאר את השולחן הטההור, זה גנו של רבי רפא, והטלית של מצה הפרושה עלי, קלוטים בו ורומים למוטיב העיקרי, המאבק בין אש הקדושה האש האתבה. לעומת עתה סתר פנים ישים: „וציציותה מנטרפות למטה וმתדקבות ביצירות טליתו הקטנה ועל הפלית מונחת ירידעה משורטת והיריעה מבויהה בלב-גוניותה עצם השמים לטוהר". נפשו של רבי רפא מלופפת מודיקות הקדושה, בתדיבק ציציו-תיה של טלית המצוה ביצירות טליתו הקטנה, „אבל לא כשתף הדיבור מhalb המעשימים".இאה כוח נסתה מעכבר „והוא ישב ווואה בחלל ביתו השם", – – „פעמים היה מתחזק ונוצע קול-מוס בדיו וכוכב תיבת, אבל לידי עשייה לא בא, שהיה עיניו של רפא מלאות דמעות וכשישב לכתוב אחת בתורה מיד היו עיניו זולגות דמעות על גבי היריעת". מרים אחרי בנייתה „ידיה עוסקות להכין מעיל לספר תורה ושאר תשימי קדושה כאשה זו שידיה עוסקות בקישו-רים ובמפות ובמטפחות לדך הנולד", היא גבלעת כולה, כל הווייתה, בתוך תשימי קדושה אלה שהיא עושה, נכנסת היא בכל החיים לתוך מעיל זה שהוא פשטן הדרתני, מידבקת בהם ומדבקת אותם אליה, ולא תיפרד מהם עוד לעולם. את